

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Urbán István ügyvéd (**jogi képviselő címe**) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek,
a **jogi képviselő neve (jogi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Maschefszy Etele ügyvéd és dr. Szólláth Bernadett ügyvéd) által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen, szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében,
a Fővárosi Bíróság 2010. március 25. napján kelt, 5.G.40.920/2007/30. számú ítélete ellen, az alperes által előterjesztett fellebbezés folytán, a 2010. szeptember 10. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 100.000 (Százezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá az államnak - külön felhívásra - 900.000 (Kilencszázezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Ezen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a többször módosított keresetében a 2004. április 6. napján kelt „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű szerződés semmisségének a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése, a Cstv. 34. §-ának (2) bekezdése, 35. §-a és 57. §-a alapján történő megállapításának következtében, a Ptk. 237. §-ának (1) bekezdése értelmében az eredeti állapot helyreállításaként 16.338.955 forint és

ennek az elvonás időpontjától a kifizetésig járó törvényes kamata, valamint perköltsége megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Arra hivatkozott, hogy a 2004. április 6. napján kelt „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” szóló szerződés aláírásakor a felperes már felszámolás alatt állt, ezért a felperes vagyonával kapcsolatos jognyilatkozatot csak a kirendelt felszámoló tehetett volna érvényesen. Az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű szerződésről azonban a felperes felszámolója nem tudott, annak aláírásakor nem volt jelen, azt nem írta alá, csak a felperes képviselője nem jogosult **F.J.** A szóban forgó szerződés jogszabályba is ütközik, mivel annak alapján az alperes hitelezői igénye a Cstv. 57. §-ában meghatározott kielégítési rendtől eltérően került kiegyenlítésre.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, perköltségre a - felperes elleni felszámolási eljárásra tekintettel - nem tartott igényt.

Azt állította: a felperes felszámolója és a hitelezői választmány is tudott az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű szerződésről, azt a felszámoló jóváhagyólag tudomásul vette, ellene „kifogást” nem terjesztett elő. Az alperes erre az egyezsége tekintettel kötötte meg a faktorálási keretszerződést a felperessel, amellyel vállalta a felszámolás alatt álló felperes kockázatos finanszírozását. Hivatkozott a faktorálási keretszerződés részét képező Üzletszabályzatának 9.1.5. pontjára, amely szerint a „társaság javára biztosítékkal lekötött valamennyi vagyontárgy, jog és követelés a Társaságnak az ügyféllel szembeni valamennyi követelésére biztosítékkal szolgál, tekintet nélkül arra, hogy a követelés hitelnyújtásból vagy egyéb üzleti kapcsolatból ered”, továbbá arra, hogy a felperes köteles lett volna az üzletszabályzat 9.2.4. és 9.2.5. pontja szerinti együttműködési kötelezettsége alapján az alperest értesíteni minden olyan körülményről, amely az alperes követelésének a kielégítését veszélyezteti.

Az alperes 8.210.940 forint tőke és ennek - középarányosan - 2005. január 11. napjától a kifizetésig járó, a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő a felperes követelésével szemben. Annak jogalapját elsődlegesen a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítésben, másodlagosan a Ptk. 361. §-a szerint jogalap nélküli gazdagodásban jelölte meg.

Azt állította, hogy a felek közötti faktorálási keretszerződés alapján **F.J.**, a felperes korábbi ügyvezetője, aki a felperes felszámolás alatt folytatódó működése során a felszámoló helyi megbízottjaként járt el, a ... Üzletlánccal és a **H Kft.**-vel szemben olyan számlákat is feltüntetett az alperes részére a faktorált számlákról küldött számlaértesítőkön, amelyek mögött teljesítés nem volt, amelyek a vevők nyilvántartásában nem szerepeltek, így azokra kifizetést az alperes felé nem teljesítettek. A számlaösszesítőket **F.J.** mellett a felperes felszámolóbiztos is aláírta. Az alperes a fiktív számlák értékének 80%-át a faktorálási keretszerződés alapján a felperesnek átutalta. Az alperes kára - **F.J.** teljesítése, illetve a felperes számlájára vezetett inkasszó útján - 8.210.940 forint kivételével megtért. E cselekménye miatt **F.J.** bűnösségét a ... BíróságB..../.../6. számú, jogerős ítéletével megállapította. Az alperes arra is hivatkozott, hogy a beszámítási

kifogással érvényesített követelése felszámolási költségnek minősül, amelyet a felszámoló a saját költségét is megelőzően köteles kiegyenlíteni.

A felperes az alperes beszámítási kifogásának az elutasítását kérte a Cstv. 38. §-ának (3) bekezdése alapján azzal, hogy az alperes a felszámolás kezdő időpontjában nem volt a felperes hitelezője, a beszámítási kifogással érvényesített követelését hitelezői igényként nem jelentette be. A Cstv. 37. §-ának (3) bekezdése alapján a hitelezői igény bejelentésére előírt egy éves határidő elmulasztása pedig jogvesztéssel jár.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította a 2004. április 6. napján kelt „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” című szerződés érvénytelenségét, és kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 16.338.955 forintot és ennek a határozat rendelkező részében írt törvényes kamatát, továbbá 690.000 forint perköltséget; kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 900.000 forint eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság az alábbi tényállást állapította meg:

A felperes felszámolását a ... Bíróság a 2003. július 8. napján jogerőre emelkedett végzésével rendelte el, felszámolóként az **U Kft.**-t jelölte ki.

A felperes egyik hitelezője, a perben nem álló **I Rt.** 2003. október 15. napján a felperes felszámolójának határidőben bejelentette hitelezői igényét, amely szerint a felperesnek vele szemben: folyószámlahitel szerződés alapján 29.234.235 forint tőketartozása és 2004. január 12. napjáig számítva 1.752.536 forint kamattartozása, kölcsönszerződésből eredően további 40.000.000 forint tőketartozása és 2004. január 12. napjáig számítva 1.207.389 forint kamattartozása áll fenn. Kérte a hitelezői igényének nyilvántartásba vételét a Cstv. 35. §-a alapján érvényesíthető késedelmi kamat vonatkozásában is.

V.L. felszámolóbiztos a felperes hitelezőit a hitelezői választmány megalakítása céljából 2003. december 10. napjára összehívta. A hitelezők a hitelezői választmány tagjainak az **I Rt.** részéről **..Cs.R.**, az **Et. Kft.** részéről **Sz.Gy.öt**, az **ÁL Rt.** részéről **Szné Sz.E.**et választották meg. A hitelezők többsége ekkor hozzájárult ahhoz, hogy a felperes a gazdasági tevékenységét tovább folytassa. Ennek keretében a hitelezők azt is elfogadták, hogy 2003. október 1-jétől a felszámolóbiztos - megbízási szerződés alapján - helyi megbízottként tovább foglalkoztassa a felperes korábbi ügyvezetőjét, **F.J.et**. Az ülésről készült jegyzőkönyv szerint „a helyi megbízott arra jogosult, hogy biztosítsa az üzem szakszerű és célszerű folyamatos termelő tevékenységét, a gépek karbantartását, a vevőkkel és a szállítókkal való folyamatos kapcsolattartást, a határidők betartását. Munkáltatói jogokat viszont nem gyakorolhat, a bankszámlák fölött nem rendelkezhet és minden egyéb pénzügyi, elszámolási teendőket nem tehet. Ezeket a jogokat a felszámolóbiztos gyakorolja”. A felszámolóbiztos ekkor, a Cstv. erre vonatkozó előírásainak ismertetése mellett előadta, hogy a felperes a hitelezőkkel felszámolási egyezséget kíván kötni. A felszámolóbiztos úgy tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az egyezséget a volt ügyvezető - az adós társaság taggyűlésének felhatalmazása alapján - minden hitelezővel külön köti meg „írásban, és ezt a hitelezőknek a bíróság előtt is meg kell

erősíteniük". A hitelezők többsége - e tájékoztatást követően - egyetértett az egyezségkötéssel.

Mivel a felperes korábbi faktorcége, a **CH Rt.** a felperessel kötött faktorálási szerződését felmondta, ezért a felperesnek továbbműködése finanszírozására újabb faktort kellett találnia. Az **I Rt.** közvetítésével az alperes vállalta a felperes számláinak faktorálását.

A peres felek között 2004. március 11. napján faktorálási keretszerződés jött létre, amelyet a felperes részéről **V.L.** felszámolóbiztos mellett a felperes korábbi ügyvezetője, **F.J.** is aláírt.

Az **I Rt.** 2004. március 30. napján bejelentette a felperes felszámolójának, hogy a folyószámlahitel szerződésből eredő valamennyi követelését, azok biztosítékával együtt 2004. február 25. napján kötött engedményezési szerződéssel a **Mr Rt.**-re engedményezte. Az alperes a **Mr Rt.**-től az **I Rt.** felszámoló által nyilvántartásba vett követeléseit 2004. február 25. napján kelt engedményezési szerződéssel megvásárolta, erről a felszámolót 2004. április 13. napján kelt levelében értesítette.

Az alperes, és a felperes képviselőjében **F.J.**, 2004. április 6. napján „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” című szerződést írt alá. Az egyezség szerint az alperes a 2004. február 25. napján a **Mr Rt.**-től megvásárolt követelésre tekintettel a felperessel szemben 69.934.235 forint hitelkövetelést és annak engedményezésig járó, még nem rendezett 4.876.000 forint kamatát tartotta nyilván, amely tartozás törlesztésének feltételeit és szabályait az alábbiak szerint határozták meg:

A felperes a hitelt legkésőbb 2006. október 25-ig köteles visszafizetni úgy, hogy 2005. január 15-ig csak a kiérdemelt kamatot, azt követően a tőkét és a kamatot együttesen törleszti. A 7/2004. számú faktorálási keretszerződés alapján adós részére nyújtott előleg és maradvány utalások a felek által e szerződés aláírásával jóváhagyott ütemezésnek megfelelő arányban kerülnek beszámításra az 1. pontban részletezett törke- és kamattartozás törlesztésébe.

A III.9. pont alapján az adós kötelezettséget vállalt arra, hogy az alperessel faktorálási keretszerződést köt, amelynek értelmében érvényes szállítói szerződéseiből keletkező faktorált pénzköveteléseit a faktor Inál vezetett bankszámlájára utaltatja. Az engedményezés alapján a faktor a fenti számlára befolyt összegeket - a felszámolás időtartama alatt - a felszámolóbiztos utasításai szerint számolja el. A felszámolóbiztos jelen megállapodás szignálásával vállalja, hogy a kifizetéseket olyan módon teljesíti, hogy ezáltal biztosítsa a cég felszámolás alatti folyamatos működését.

Az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű szerződés alapján az alperes a felperes részére folyósított faktorálási díjból összesen 16.338.955 forintot vont le 2004. május 7. napja és 2005. február 1. napja között.

A ... Bíróság a 4.B.../.../6. számú, jogerőre emelkedett ítéletével megállapította **F.J.** bűnösségét jelentős kárt okozó üzletszerűen, folytatólagosan elkövetett csalás bűntettében és folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében. Az ítélet szerint a peres felek közötti faktorálási keretszerződés alapján a felperes az alperesnek a faktorált számlákról készült számlaösszesítőt küldött meg, amelyen **F.J.** olyan számlákat is szerepeltetett, amelyek mögött valós szállítás nem volt. **F.J.** ezzel a módszerrel szerzett pénzt a felperes termelésének fenntartásához. A fiktív

számlák 44.476.043 forint összegéből az alperes a felperesnek 80%-ot, azaz 35.580.832 forintot utalt át. Az alperes kára 8.210.940 forint kivételével megtérült.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaposnak, az alperes beszámítási kifogását alaptalannak találta.

Jogi álláspontja szerint F.J. a felszámolás kezdő időpontját követően, azaz 2003. július 8. napjától a felperes nevében jognyilatkozatot nem tehetett, szerződést nem köthetett, ezért e megállapodás semmis, melynek következtében az eredeti állapotot kell helyreállítani [Ptk. 200. § (2) bekezdés, 237. § (1) bekezdés, Cstv. 34. § (1) bekezdés]. Az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” című megállapodást egyébként F.J. nem cégszerűen írta alá.

Álláspontja szerint, az alperesnek tudnia kellett, hogy a felszámolóbiztos a hitelezőket - így az alperes jogelődjét is - a hitelezői választmány megalakulásakor a Cstv. előírásairól, illetve F.J. jogállásáról tájékoztatta.

F.J. vallomása az iratokhoz csatolt B.../.... számú ügy iratai között megtalálható volt, ezért az elsőfokú bíróság szükségtelennek találta ismételt kihallgatását. F.J. a büntetőeljárás során tett vallomása szerint tudta, hogy az egyezség aláírására egyedül nincs joga, azt csak a felszámolóval írhatja alá. Ennek ellenére azért írta alá az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” szóló szerződést, mert a cég életben maradásához pénzre volt szüksége. Az alperes ugyanis a felperes számláinak faktorálását azzal a feltétellel vállalta, ha levonhatja a faktorálás révén a felperest megillető összegből a 70.000.000 forint számlahitelből eredő követelése kamatait.

A Cstv. 41. §-ának (1) bekezdésére utalva úgy foglalt állást, hogy az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű megállapodás érvényességéhez a felszámolóbiztos hozzájárulása nem lett volna elegendő, az egyezségét a Cstv. rendelkezései alapján a bíróságnak kellett volna jóváhagynia, ahogy erről a felszámolóbiztos a hitelezőket tájékoztatta is. E szerződés azért is érvénytelen, mivel annak alapján az alperes felperessel szemben fennálló tartozása a Cstv. 57. §-ában foglalt kielégítési sorrendtől eltérően került törlesztésre. A Cstv. 57. §-a kógens rendelkezés, amelytől szerződésben nem lehet eltérni. Az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” szóló szerződés a Ptk. 200. §-ának (2) bekezdése alapján ezért is semmis.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a Ptk. 237. §-ának (1) bekezdése alapján az eredeti állapot helyreállítása körében kötelezte az alperest, a felperesnek járó, jogalap nélkül „levont” összegek és azok levonásának napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére.

Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy a faktorálási keretszerződés részét képező üzletszabályzat alperes által felhozott rendelkezései a felperes keresetének az elbírálása szempontjából nem relevánsak. Az alperes által csatolt üzletszabályzat 1.11.1.5. pontja ugyanis csak az alperes javára biztosítékul lekötött vagyontárgyra, jogra és követelésre vonatkozik, a keresetben viszont nem az alperesi követelés biztosítékáról volt szó, hanem a felperesnek a faktorálási keretszerződés alapján járó összegekről. Az 1.17.1. pont pedig legfeljebb csak az alperes beszámítási kifogással érvényesített kártérítési követelésének szolgálhat alapjául.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, az alperes beszámítási kifogással érvényesített kártérítési követelése felszámolási költségnek minősül, ezért azt az alperesnek hitelezői igényként a felszámoló felé nem kellett bejelentenie.

Ismertette a Ptk. 296. § (1) bekezdését, a Cstv. 36. §-át és a 38. § (3) bekezdésének szabályait, ezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alperes a követelését beszámítási kifogással nem érvényesítheti: a Cstv. 36. §-a alapján ugyanis csak a felperes felszámolója által nyilvántartásba vett követelések számíthatók be, a Cstv. 38. §-ának (3) bekezdése alapján pedig csak a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelés érvényesíthető beszámítási kifogásként akkor, ha a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is a hitelező volt. Mivel az alperes a beszámítási kifogásként érvényesített követelését kártérítés címén kizárólag a felszámolási eljárás keretében érvényesítheti, ezért az alperes beszámítási kifogását összecszerűségének vizsgálata nélkül elutasította.

Az alperes jogalap nélküli gazdagodás címén is előterjesztett beszámítási kifogását azért találta alaptalannak, mivel az alperes követelése a felek közötti faktorálási keretszerződés megsértéséből ered, azaz nyilvánvalóan nem jogalap nélküli a felperes gazdagodása.

* * *

Az elsőfokú bíróság ítéletét az alperes támadta meg fellebbezéssel, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását, másodlagosan az ítélet megváltoztatásával a beszámítási kifogásnak történő helyt adást és a kereset elutasítását, továbbá a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Elsődleges kérelme indokaként előadta: az elsőfokú bíróság az eljárás során, a bizonyítási szakban lényegi eljárási szabálysértést követett el, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolja.

Másodlagos kérelmét azzal indokolta, hogy az ítéleti tényállást az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, azonban abból helytelen, téves következtetéseket vont le, ezáltal az ítélet jogszabálysértő.

Úgy vélte, az első fokú ítélet két lényeges ténybeli tévedést tartalmaz, amely lehetetlenné tette jogszerű ítélet meghozatalát; az egyik az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” szóló megállapodás, a másik az alperesi követelés jogi minősítése. Az elsőfokú bíróság az alperes előadásával egyezően megállapította, hogy az alperes beszámítási kifogással érvényesített igénye a Cstv. 57. § (2) bekezdés b) pontja szerinti felszámolási költségnek minősül, így arra az általánostól eltérő, speciális szabály vonatkozik, amely szerint hitelezői igényként ezt a költséget nem kell bejelenteni [Cstv. 37. § (2) bekezdés]. Álláspontja szerint a Cstv. 37. § (2) bekezdése, a 36. § általános rendelkezéséhez képest különös szabály, amely felszámolási költségnek számító követelés esetén kizárja a Cstv. 36. §-ának alkalmazását. Az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a Cstv. 38. § (3) bekezdését is. Adott esetben ugyanis „nem a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos hitelezői pénzkövetelés a beszámítási kifogás tárgya”. Az alperes nem minősül hitelezőnek, a Cstv. nem kívánja meg követelésének hitelezői igényként történő bejelentését és azt, hogy a felszámoló azt nyilvántartásba vegye. A felszámolási

költség jogosultja nem minősül hitelezőnek. A felszámolási költség pedig nem a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos követelés.

Ez esetben az alperes beszámítási kifogását a „Pp.” általános szabályai szerint kellett volna megítélni, különös figyelemmel arra, hogy az ítélet által felhívott Cstv. 36. § és 38. § (3) bekezdés személyi hatálya az alperesre nem terjed ki.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az ítéletében tévesen alkalmazta az indoklásban megjelölt egyes jogszabályhelyeket, így különösen a Cstv. 41. §, a 44. §, valamint a 45. § rendelkezéseit. A hivatkozott szerződés csupán az elnevezésében egyezség, tartalmilag azonban nem a Cstv. szerinti egyezség, hanem egy, a Ptk. általános szabályai szerinti megállapodás. E megállapodás megkötését megelőző tárgyalások nem a Cstv. szerinti egyezségkötési tárgyalások voltak. Ezeken a tárgyalásokon tanúk által bizonyítottan a felszámolóbiztos is jelen volt, mégsem jelezte, hogy a megállapodás a Cstv. szerinti egyezségnek minősülne, azaz a Cstv. 41. §-a szerint kellene eljárni, tehát maga is tudta, hogy nem Cstv. szerinti egyezségkötésről volt szó.

Ennek bizonyítására indítványozta az alperes **F.Cs., R.Jné, B.Zs., M.G., F.J.** és az **Et. Kft.** ügyvezetőjének meghallgatását. Előadta: **F.Cs., R.Jné, B.Zs.**, valamint **M.G.** tanúk egybehangzó tanúvallomása bizonyította, hogy a felszámolóbiztos ismerte az alperes által ajánlott konstrukciót (folyó működés finanszírozás és a meglévő tartozás törlesztése együttesen), ismerte az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű megállapodás rendelkezéseit és azt maga is jóváhagyta. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta meghallgatni **F.J.** tanút, aki a felszámolóbiztos megbízottjaként, annak utasításai alapján járt el.

Sérelmezte, hogy az első fokú ítélet nem értékelte a felszámoló sorozatos jogsértését.

A felszámoló megbízási szerződés keretében a hatáskörét **F.J.**re ruházta át, s őt a hitelezők és az alperes előtt olyan színben tüntette fel, mint aki jogosult a felszámoló jogait gyakorolni, utóbb azonban ezt tagadta.

Az elsőfokú bíróság nem értékelte azt a körülményt sem, hogy két tanú is egybehangzóan állította: utóbb jöttek rá, hogy a szerződés érvényességéhez a felszámolóbiztos személyes aláírására is szükség van. Ez ellentmondásban áll a felszámolóbiztos félként tett azon nyilatkozatával, miszerint előzetesen tájékoztatást adott arról, hogy **F.J.** képviseleti jogai korlátozottak. A felszámolóbiztos a fenti felróható eljárásával lehetővé tette, hogy a hitelezők és a felszámolás alatt álló céget finanszírozók tévedésben lévén megelégedjenek **F.J.** aláírásával.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a felszámolóbiztos felróható magatartását, amely abban állt, hogy a fiktív számlákat tartalmazó számlaösszesítőket aláírásával látta el, vagyoni előnyhöz juttatva az általa képviselt céget és kárt okozva ezzel az alperesnek. Az a körülmény, hogy aláírta a számlaösszesítőket, kizárja, hogy nem tudott volna a megállapodásról. A két ügyletet (folyó finanszírozást és a tartozás fizetését) - ahogy a tanúk is elmondták - az alperes egymásra tekintettel, együttesen vállalta.

Annak ellenére, hogy a **F.J.** tanúkénti kihallgatására irányuló alperesi bizonyítási indítványnak a berekesztés előtti tárgyaláson a bíróság helyt adott, ezzel

ellentétesen foglalt állást ítéletében, mely szerint szükségtelen volt a tanú meghallgatása. Álláspontja szerint ez a mulasztás anyagi és eljárási jogszabályt is sért, ráadásul az alperesnek indokolatlan költségeket eredményezett. **F.J.** tanúkenti meghallgatását elsősorban azért indítványozta, hogy nyilatkozzon a tanú arról: a felszámolóbiztos tudott-e a megállapodásról, annak tartalmáról és azzal egyetértett-e.

Úgy vélte, az elsőfokú bíróság tévesen és jogszabálysértően indokolta az **Et. Kft.** ügyvezetőjének tanúkenti kihallgatására irányuló alperesi indítvány elutasítását is. Ez azt célozta, hogy a tanú elmondja - **F.Cs.**val egyezően -, hogy felszólították a felszámolóbiztoszt a megállapodás aláírására, de ő azt nem írta alá; a felszámoló a **F.J.**nek adott megbízás mögé bújva úgy tagadta meg több megállapodás aláírását, hogy azokról tudott és hozzájárult azokhoz. A tanú bizonyíthatta volna, hogy nem egyszeri esetről volt szó, hanem a felszámolóbiztos gyakorlatáról.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

* * *

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, s döntése - a jogi indokolás alábbi pontosításával és kiegészítésével - helytálló.

Az adott ügyben a Fővárosi Ítéltáblának arról kellett döntenie, hogy **F.J.** jognyilatkozata alapján a felperes kötelezetté vált-e; illetve, hogy e szerződés a felszámoló jóváhagyása esetén érvényes volna-e. Döntenie kellett továbbá az alperesi beszámítási kifogás alaposságáról.

Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy **F.J.** az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű megállapodás megkötésére a felperes (adós) képviselőjében nem volt jogosult. **F.J.** az adós vagyonára vonatkozó jognyilatkozat tételére a többször módosított Cstv. 34. § (2) bekezdés értelmében nem volt jogosult, s a felszámoló megbízása alapján sem rendelkezett a szóban forgó szerződés megkötésére felhatalmazással [Ptk. 219. §], a megállapodást álképviselőként kötötte meg, s mivel a felperes felszámolója eljárását nem hagyta jóvá, a felperes (adós) a megállapodás alapján nem vált jogosulttá, illetve kötelezetté, azaz a megállapodásnak a felperes vonatkozásában nincs jogi hatálya. Ezért az alperes e megállapodásra tekintettel - az **I Rt.**-től megszerzett - hitelezői igényét jogalap nélkül beszámította be a felperes (adós) „faktorálási szerződés alapján nyújtott előleg és maradvány” követelésével szemben, így a beszámítás nem eredményezte annak megszűnését [Ptk. 296. § (2) bekezdés], emiatt azt az alperes köteles megfizetni.

Az elsőfokú bíróság döntésének érdemi helyességén az sem változtatott volna, ha bizonyítást nyer, hogy a felszámoló a szóban forgó megállapodáshoz („Egyezség hiteltartozás átütemezéséről”) hozzájárult, illetve, hogy az a faktorálási

keretszerződéssel az alperes által vázolt összefüggésben áll. E megállapodás ugyanis ekkor jogszabályba ütközés miatt [Ptk. 200. § (1) bekezdés], a faktorálási keretszerződéssel való összefüggés esetén ez utóbbi is (részlegesen vagy teljes egészében) érvénytelen lett volna. Az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű megállapodás ugyanis az alperest olyan (eredetileg az I Rt.-t megillető) követelés beszámítására jogosította fel, amelyet az alperes a felszámolás kezdő időpontját követő engedményezéssel szerzett meg. Ilyen tartalmú megállapodás pedig a többször módosított Cstv. eltérést nem engedő (kógens) rendelkezésébe, a felszámolás kezdő időpontját követően engedményezett követelés beszámítását tiltó 36. §-ába ütközik, ezért semmis [Ptk. 200. § (2) bekezdés].

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság döntésének helyességét - az engedményezett követelés beszámítását lehetővé tevő jogalapjának hiányát és az alperes fizetési kötelezettségét, figyelemmel a kereseti kérelem tartalmára is - nem befolyásolta volna, ha a felszámoló az „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű megállapodás megkötését jóváhagyta volna. Ezért az erre vonatkozó bizonyítást a másodfokú bíróság is szükségtelennek találta és elrendelését mellőzte [Pp. 3. § (4) bekezdés].

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából a felszámolási egyezségekre [többször módosított Cstv. 41. §] vonatkozó okfejtést mellőzte, mivel az téves: a perbeli „Egyezség hiteltartozás átütemezéséről” elnevezésű megállapodás semmilyen vonatkozásban nem minősül felszámolási egyezségnek. A felszámolási egyezség ugyanis az adós és a hitelezők között, a bíróság előtt zajló egyezségi tárgyaláson jön létre, ha a hitelezők az egyezségi javaslatához a többször módosított Cstv. 44. §-ában meghatározott arányban hozzájárulnak. A felszámolási egyezséghez a bíróság jóváhagyása is szükséges [többször módosított Cstv. 45. § (1) bekezdés].

Az alperes által előterjesztett beszámítási kifogást az ítéletábra elsődlegesen azért találta alaptalannak, mert a felszámoló által megbízott F.J. tevékenységével okozott kárért a felperest nem terheli kártérítési felelősség, F.J. ugyanis nem az adós, hanem a felszámoló megbízottjaként járt el; a felperes kártérítési felelősségét nem alapozza meg az, hogy korábban ügyvezető volt, hiszen képviseleti joga a felszámolás kezdő időpontjával megszűnt.

Az adós felszámolásának kezdő időpontjára figyelemmel irányadó, a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló, az 1993. évi LXXXI. törvénnyel és az 1997. évi XXVII. törvénnyel jelentősen módosított 1991. évi XLIX. törvény (többször módosított Cstv.) 46. § (2) bekezdése értelmében a felszámoló nyitó felszámolási mérleget készít, megtervezi a felszámolás végrehajtásához szükséges költségeket és ütemtervet készít, ideértve a gazdasági tevékenység ésszerű befejezéséhez, valamint az állagmegóváshoz szükséges feladatokat és pénzügyi feltételeket, különös tekintettel a felesleges munkaerő leépítésére. A többször módosított Cstv. 27/A. § (9) bekezdése szerint a kijelölt felszámoló a felszámolási eljárás lefolytatását másnak nem engedheti át. A felszámoló csak az őt kirendelő bíróság előzetes engedélyével vehet igénybe teljesítési segédet, kivéve,

ha a teljesítési segéd feladatának ellátásához különleges szakértelem szükséges. A többször módosított Cstv. 46. § (3) bekezdéséből következik, hogy az adós gazdasági tevékenységének folytatása nem érinti a felszámoló Csődtörvényben meghatározott jogait és kötelezettségeit; a gazdasági tevékenység folytatásához a felszámoló köteles megszerezni a hitelezői választmány hozzájárulását.

Az adott ügyben a felszámoló a felperes (adós) gazdasági tevékenységének folytatása körében - a 2003. december 10. napján kelt jegyzőkönyvben körülírt jogkörrel - F.J.-et megbízottként vette igénybe.

A Ptk. 350. §-ának (1) bekezdése értelmében a megbízott által ilyen minőségben okozott kárért a károsult harmadik személlyel szemben a megbízó a megbízottal egyetemlegesen felelős. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy őt a megbízott megválasztásában, utasításokkal ellátásában és felügyeletében mulasztás nem terheli. E § (3) bekezdése szerint a törvényes képviselő károkozásáért a képviselt személy nem felelős.

A felszámoló képviseleti jogosultsága nem az adós megbízásán, hanem a többször módosított Cstv. 27/A. § (1) bekezdése értelmében a bíróság kirendelő határozatán alapul; a felszámoló az adós felszámolása során olyan személyt képvisel, amely képviselőjének (a felszámolónak a) kiválasztására, utasítására, ellenőrzésére nem jogosult, ezért az adós a képviselő, és annak megbízottja károkozásának kockázatát sem viselheti; éppen ezért szabályozza a felszámoló kártérítési felelősségét a többször módosított Cstv. 54. §-a.

A felperessel szemben beszámítási kifogással érvényesített kártérítési igény azért alaptalan, mivel az adós (felperes) felelőssége - a fenti jogszabályi rendelkezések [Ptk. 350. §] alapján - a felszámoló megbízottja által (büntetőbíróság jogerős ítéletben megállapított bűncselekménnyel) okozott kár megtérítését illetően nem áll fenn. Ezért kártérítési igénye nem minősül az adóssal szembeni hitelezői igénynek, beleértve a többször módosított Cstv. 57. § (2) bekezdésének b) pontjában meghatározott felszámolási költséget is. Mindebből következik, hogy a felperes és az alperes egymással szembeni kölcsönös követelésének hiányában a beszámítás törvényi feltételei nem állnak fenn [Ptk. 296. § (1) bekezdés], emiatt a kártérítésre alapított beszámítási kifogás nem alapos, a kártérítési igény felszámolási költségnek minősülésével kapcsolatos alperesi érvelés pedig ez okból irreleváns.

A többször módosított Cstv. 57. § (2) bekezdése a jogalap nélküli gazdagodás jogalapján keletkező követelést nem minősíti felszámolási költségnek. Ezért a jogalap nélküli gazdagodásra alapított beszámítási kifogás a többször módosított Cstv. 38. § (3) bekezdése alapján ezért alaptalan, mert e követelés vonatkozásában az alperes nyilvántartásba vétel hiányában nem minősül hitelezőnek [többször módosított Cstv. 3. § (1) bekezdés c) pont].

Az alperes alaptalanul sérelmezte fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság a felszámoló eljárásának jogszerűségét nem vizsgálta behatóbban, ugyanis az adott perben ez csak akkor lett volna vizsgálendő, ha a felperes (adós) felelősségét érinthette volna. Márpedig az adós kártérítési felelősségének hiánya enélkül is megállapítható volt.

A fentiek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

Mivel a fellebbezés nem vezetett eredményre, a másodfokú eljárásban peresztes alperes köteles megfizetni a felperesnek - az ügyvédi képviselésével összefüggésben felmerült, s a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenységgel arányosan megállapított, általános forgalmi adót nem tartalmazó - 100.000 forint másodfokú perköltséget, továbbá az államnak - külön felhívásra - 900.000 forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket [ltv. 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés].

Budapest, 2010. szeptember 10.

Pálné dr. Mikola Júlia s.k.
a tanács elnöke

dr. Vuleta Csaba s.k.
előadó bíró

dr. Farkas Mária s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
(Varga Beatrix)